

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування
Кобеляцького психоневрологічного будинку-інтернату
Полтавської обласної ради

21.07.2023

м. Полтава, 2023

I. Вступ

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19-1, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», групою національного превентивного механізму (далі – НПМ) у складі:

Носенко Владислав Володимирович - регіональний представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в Полтавській області;

Кармазін-Денисенко Лариса Олексіївна, головний спеціаліст відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Беза Сергій Євгенійович, регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України в Полтавській області,

Яковенко Віра Сергіївна, регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України в Полтавській області; здійснили позапланове відвідування Кобеляцького психоневрологічного будинку-інтернату Полтавської обласної ради (далі – ПНБІ, установа).

Підпорядкування:

Міністерство соціальної політики України, міністр – Жолнович Оксана Іванівна;

Полтавська обласна рада – Біленький Олександр Юрійович;

Департамент соціального захисту населення Полтавської обласної військової адміністрації, директор – Корнієнко Людмила Василівна.

Місцезнаходження: вулиця Миру, 63, с. Лісне, Полтавський район, Полтавська область, 39234.

Керівництво закладу:

директор Кобеляцького психоневрологічного будинку-інтернату – **Онищенко Мирослав Станіславович**.

Кобеляцький психоневрологічний будинок-інтернат (далі - Інтернат) є неприбутковим, стаціонарним інтернатним закладом для соціального захисту, що утворений для тимчасового або постійного проживання/перебування осіб із стійкими інтелектуальними та/або психічними порушеннями, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового обслуговування, надання медичної допомоги, соціальних послуг та комплексу реабілітаційних заходів і яким згідно з висновком лікарської комісії за участю лікаря-психіатра не протипоказане перебування в Інтернаті (далі - підопічні). Код ЕДРПОУ 03189239, КВЕД 87.20 Надання послуг догляду із забезпеченням проживання для осіб з розумовими вадами та хворих на наркоманію (основний),

87.30 Надання послуг щодо догляду із забезпеченням проживання для осіб похилого віку та інвалідів.

Інтернат здійснює діяльність відповідно до статуту, затвердженого наказом Управління майном Полтавської обласної ради від 04.08.2021 №86.

У будинку-інтернаті функціонує Громадська рада.

На момент відвідування в будинку-інтернаті перебувало 202 підопічних (жіночої статі), з них 187 осіб з інвалідністю. За рішенням суду 144 підопічні визнані судом недієздатними, 1 підопічна – обмежено недієздатна. Дієздатних – 58 підопічних. Над 80 підопічними опікуном призначено адміністрацію Кобеляцького психоневрологічного будинку-інтернату в особі директора, 65 підопічним опікунами призначено родичів.

За віковою категорією в будинку-інтернаті проживають: від 18-35 років – 16 жінок; від 36-55 – 73 жінки, від 56-79 – 103 жінки, 80 і старші – 10 жінок.

У 2022 році померло 15 осіб, протягом 2023 року – 14 осіб.

За період 2022-2023 року перегляд справ по продовженню строку дії рішення суду про визнання підопічних недієздатними не проводився, так як термін перегляду справ не настав.

Територія закладу огорожена, вхід і вихід з території здійснюється через перепускний пункт.

Територія облаштована альтанками, лавками, гойдалками для відпочинку.

Наявна зала для перегляду телепередач. Діє гурток «Умілі ручки» з виготовлення гербарію, виробів з кольорового паперу (Оригамі), пластиліну, в'язання та вишивки.

З підопічними проводять корекційні заняття з елементами арт-терапії, ізотерапії, тренінги та консультативні бесіди.

Наявна зала для перегляду телепередач, тренажерний зал, кімнати для відпочинку, в яких під час відвідування перебували підопічні.

У медичному блоці є приймально-карантинне відділення, відділення медико-соціальної реабілітації, маніпуляційна, фізіотерапевтичний кабінет, кімната соціально-побутової реабілітації, кабінет масажу, лікувальної фізичної культури, кімната водних процедур.

У будинку-інтернаті в постійному користуванні знаходиться 97,94 га землі загального користування; з них 39,71 га орної землі, 50 га сіножаті та пасовища. Ведеться підсобне господарство. На балансі будинку-інтернату обліковується велика рогата худоба - 72 голови, з них основне стадо - корови 12 голів, молодняк 2023 року - 24 голів, відгодівля - 36 голів.

Медичну допомогу надає 13 осіб: лікар-психіатр вищої категорії (0,5 ставки), фізичний терапевт (0,25 ставки), лікар-невропатолог вищої категорії (0,25 ставки), старша медична сестра вищої категорії, сестра медична вищої категорії, сестра медична без категорії 4 особи, сестра медична з масажу вищої

категорії, сестра медична з ЛФК I категорії та сестра медична з фізіотерапії I категорії, сестра медична I категорії.

Психіатричне лікування підопічних відповідає медичним протоколам лікування психіатричних розладів та пункту 37 Стандартів Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню. Зокрема, лікування базується на індивідуальному підході, включаючи реабілітаційні заходи та праце терапію.

Медичні огляди проводяться один раз на рік.

У будинку-інтернаті ведеться Журнал травматизму серед підопічних, в який занесено інформацію щодо фактів травматизму та надання відповідної медичної допомоги. Дані відповідають записам історій хвороби підопічних.

Обслуговування та надання соціальних послуг підопічним надають 61 особа. Серед яких сестра медична з дієтичного харчування вищої категорії, дезінфектор, психолог, дві сестри-господині та 51 молодших медичних сестер (санітарка-палатна) та молодша медична сестра (санітарка-супровідниця).

Підопічні забезпечені 4 разовим харчуванням, під час спілкування скарг на харчування не надходило.

Підопічні проживають у двох корпусах: 2-х та 3-х поверхових. Маломобільні підопічні та підопічні, які не можуть себе обслужити, розміщені на першому поверсі корпусу № 1 та №2, забезпечені технічними засобами реабілітації.

Витрати на 1 підопічного складають на:

лікарські засоби – 18 грн. 89 коп.;

продукти харчування – 86 грн. 46 коп.

В інтернаті доброзичлива атмосфера, підопічні охоче спілкувалися з членами моніторингової групи. Проведено особисте конфіденційне спілкування з 25 підопічними та 6 працівниками закладу. Скарг на неналежне поводження з боку персоналу від підопічних не надходило.

Під час моніторингу перевірено формування, ведення та зберігання особових справ підопічних.

Перевірено дотримання прав підопічних на майнові паї. Укладено 2 договори оренди земельної частки (паю). Протягом 2022 року відповідно до умов договорів, орендарями своєчасно було сплачено орендну плату та зараховано на банківські рахунки підопічних.

Згідно з фінансово-кошторисною документацію бюджетування загального фонду за 2022 рік склало 25 843 423, 00 грн., кошторисом на 2023 рік затверджено фінансування обсягом 38 299 170 грн.

На інформаційних стендах інтернату наявна інформація про права та обов'язки підопічних, адреси і контактні дані посадових осіб, у т.ч. Уповноваженого Верховної ради України з прав людини, до яких підопічні та персонал можуть звернутися у разі порушення їхніх прав.

Підопічні мають та вільно користуються мобільними телефонами.

До будинку-інтернату протягом 2022 року по коштах спеціального фонду надійшло 1 981 079,22 грн. благодійної допомоги, протягом 2023 року – 1 733 110,52 грн.

У посадових інструкціях персоналу є обов'язок поважливого ставлення до підопічних, у порушення вимог статті 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських та таких, що принижують гідність, видів поведіння і покарання до посадових інструкцій працівників інтернату, зокрема, молодшого медичного персоналу, який безпосередньо здійснює догляд за підопічними, є пункт про заборону катування.

II. Факти, виявлені під час візиту

1. Порушення права на життя (стаття 27 Конституції України).

У будинку - інтернаті відсутні захисні споруди (укриття), проте наявне підвальне приміщення, яке частково обладнане для використання в якості тимчасового укриття. Згідно з наказом Міністерства внутрішніх справ від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту» (зі змінами) та ДБН В.2.2.5-97 «Будинки і споруди. Захисні споруди цивільної оборони», з метою забезпечення захисту населення від небезпечних чинників надзвичайних ситуацій та організації його життєзабезпечення, споруди фонду захисних споруд мають захищатися від підтоплення і затоплення ґрунтовими, поверхневими, технологічними та стічними водами. Проте, в оглянутому підвальному приміщенні виявлено, що підлога укриття не рівномірна, земля та дрібний щебінь, під час злив підіймаються підземні води і підтоплюють приміщення, тобто підлога волога та не захищена від підтоплення та затоплення ґрунтовими, поверхневими подами. Крім того, балансоутримувачем не здійснено оцінку стану готовності захисної споруди. Захисна споруда потребує проведення капітального та поточного ремонту (фото 2-7).

2. Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України).

2.1 Порушено норми площ житлових кімнат передбачених пунктом 6.1.2.2 ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення» із Зміною № 1 та Зміною № 2, а саме: площі житлових кімнат на одне та два місця повинні визначатися з розрахунку не менше 8 кв. м на одне місце, але не менше 10 кв. м – в одномісних кімнатах. На день відвідування площа житлової кімнати на одного підопічного складала від 4 до 5,5 кв.м (фото 10, 11).

2.2 Будівля другого житлово корпусу потребує капітального ремонту, зокрема, заміни даху, який постійно протікає. Також є потреба в капітальному ремонті покрівлі переходу в першому корпусі, що протікає.

У душових кімнатах потребують заміни ванни та поручні, які вкриті іржою, подекуди зі стін відбита плитка (фото 18-20).

У туалетах відсутні кабінки, або ж будь-які перегородки між унітазами, на самих унітазах немає кришок для сидіння (фото 21).

У кімнаті для відпочинку є потреба в оновленні м'якого інвентарю, облізлі дивани та крісла. Потребують ремонту стіни, підлога та стеля (зі стелі обсипається штукатурка) (фото 17).

Крім того, заміни потребують матраци, частина затерті та значно зношені.

У більшості приміщень на стелі потріскалася штукатурка. Підлога покрита плиткою, яка вже застаріла і відколюється, потребує заміни.

Зокрема, потребує поточного ремонту водомережа (заміна кранів, глушок, труб, встановлення відводів, перехідників в підвальному приміщенні корпусів №1 та №2).

2.3 Існує потреба в оновленні/придбанні основних засобів для банно-прального корпусу:

машина пральна з проміжним віджимом на 50 кг;

машина сушильна на 25-28 кг.

Враховуючи специфіку стану здоров'я та догляду за підопічними вихід з ладу прального обладнання може значно погіршити якість умов проживання та надання необхідних послуг догляду.

3. Порушення права володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю (стаття 41 Конституції України).

У ході відвідування встановлено, що у закладі перебуває 80 підопічних, опіку над якими здійснює будинок-інтернат в особі директора.

Використання особистих коштів підопічних відповідно до Порядку використання сум пенсій (щомісячного довічного грошового утримання) та/або державних соціальних допомог, нарахованих відповідно до законодавства дітям-сиротам, дітям, позбавленим батьківського піклування, недієздатним особам та особам, цивільна дієздатність яких обмежена, які є вихованцями підопічними дитячих будинків-інтернатів, психоневрологічних інтернатів, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 17.08.2018 № 1173, здійснюється опікуном.

Рішення про використання коштів приймається комісією, яка утворюється у закладі та персональний склад якої затверджується наказом директора.

Проте, директором інтернату з метою задоволення потреб та інтересів вихованок щороку подається клопотання на Кобеляцьку міську раду про надання згоди на зняття та використання у відповідному календарному році особистих

коштів недієдатних підопічних, опікуном над якими за рішеннями судів призначено Кобеляцький психоневрологічний будинок-інтернат в особі директора на придбання таких речей як продукти харчування, кондитерських виробів, засобів особистої гігієни, оплати мобільного зв'язку та інше. У подальшому таке клопотання затверджується саме рішенням виконавчого комітету Кобеляцької міської ради (фото 24). Рішення у 2023 році було прийнято 21.02.2023. Крім того, відповідно до такого рішення, Кобеляцький психоневрологічний будинок-інтернат зобов'язаний надавати звіти про використання особистих коштів недієдатних підопічних щодо покращення їх умов проживання. Вказаний факт призводить до того, що для придбання необхідних речей чи отримання послуг підопічні вимушені чекати майже два місяці, а іноді й довше, що призводить до порушення їх права на задоволення власних потреб та інтересів. Існуючий порядок затвердження рішення про надання згоди на зняття та використання в 2023 році особистих коштів підопічний виконавчим комітетом Кобеляцькою міською радою не відповідає чинному законодавству, а тому потребує перегляду.

III. Рекомендації

1. Полтавській обласній раді, Полтавській обласній військовій адміністрації:

вжити необхідних заходів для покращення матеріально-технічного забезпечення та проведення необхідних ремонтних робіт у Кобеляцькому психоневрологічному будинку-інтернаті;

взяти під контроль та забезпечити організацію проведення необхідних ремонтних робіт у підвальному приміщенні, яке використовується в якості тимчасового укриття.

2. Кобеляцькому психоневрологічному будинку-інтернату:

опрацювати питання та забезпечити дотримання стандартів щодо дотримання норм площі на одного підопічного;

переглянути порядок використання особистих коштів підопічних з дотриманням норм чинного законодавства.

До звіту додаються наступні документи та матеріали: фото до звіту.

**Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України
з прав людини**

Лариса Кармазін-Денисенко

ФОТО З ВІЗИТУ

Фото 1

Фото 2

Фото 3

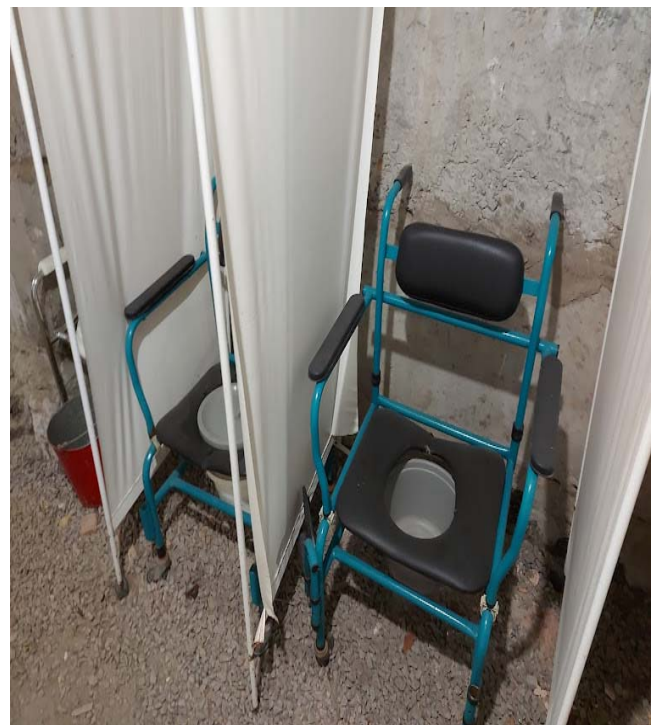

Фото 4

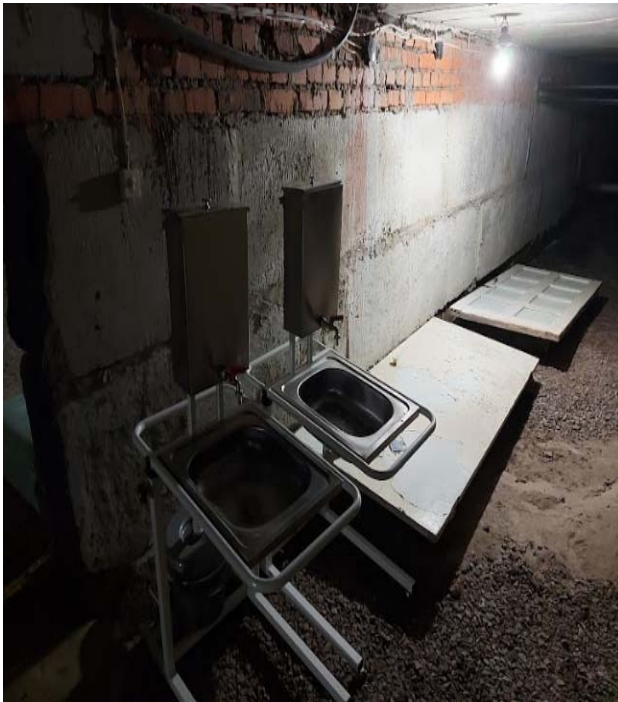

Фото 5

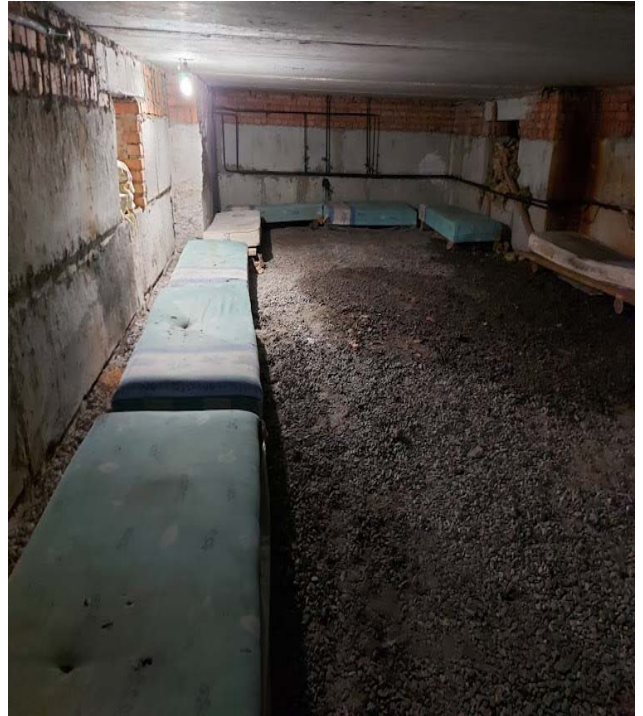

Фото 6

Фото 7

Φοτο 8

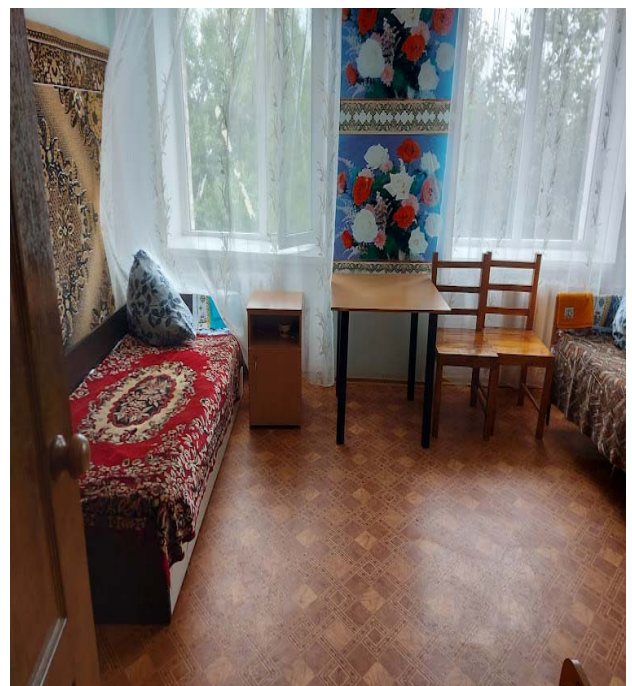
Φοτο 9

Φοτο 10

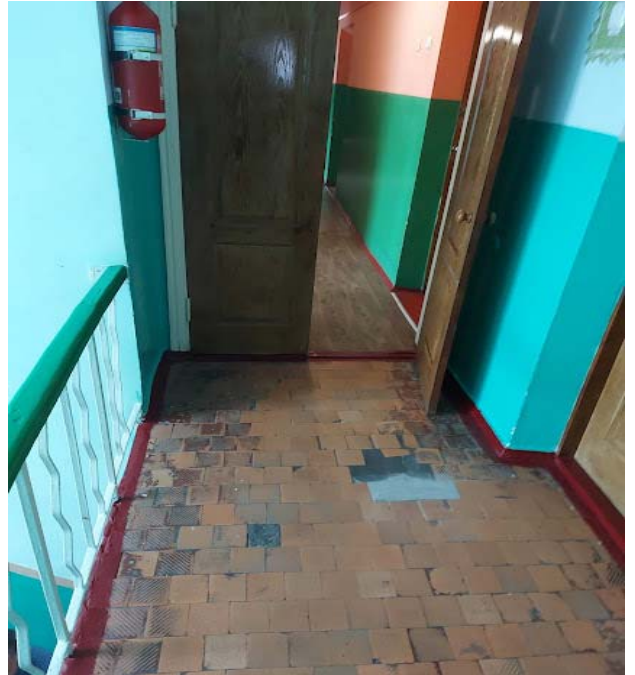
Φοτο 11

Φοτο 12

Φοτο 13

Φοτο 14

Φοτο 15

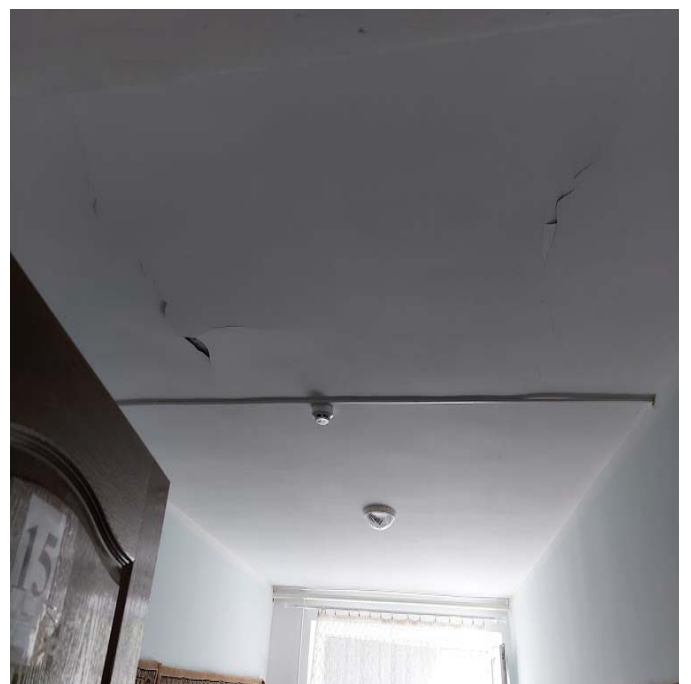

Фото 16

Фото 17

Фото 18

Фото 19

Φοτο 20

Φοτο 21

Φοτο 22

Φοτο 23

Фото 24

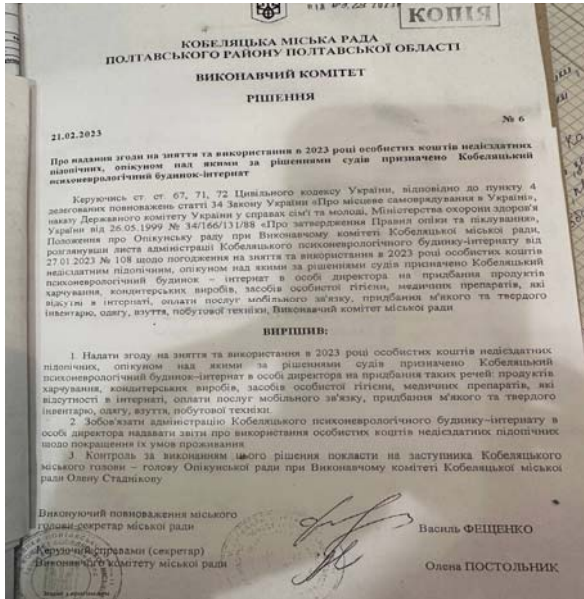

Фото 25

